

The Thai Journal of Pharmaceutical Sciences

Volume 1
Issue 2 1975

Article 1

1-1-1975

บทความวิชาการ : การเปลี่ยนแปลง ระบุ และค่านิยม

ทวี วัฒนระกูล

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjps>

Part of the [Pharmacology Commons](#)

Recommended Citation

วัฒนระกูล, ทวี (1975) "บทความวิชาการ : การเปลี่ยนแปลง ระบุ และค่านิยม," *The Thai Journal of Pharmaceutical Sciences*: Vol. 1: Iss. 2, Article 1.

DOI: <https://doi.org/10.56808/3027-7922.1732>

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjps/vol1/iss2/1>

This Editorial is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in The Thai Journal of Pharmaceutical Sciences by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

บทบรรณาธิการ

EDITORIALS

การเปลี่ยนแปลง ระบบ และค่านิยม

ทวี ธนตระกูล

ในอดีต หากจะมีใครกล่าวว่า “สภาพของสังคมมีลักษณะเป็นพลวัต (dynamic)” ซึ่งหมายถึง สภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงและปรับสภาพไม่หยุดนิ่ง ประโยคดังกล่าวไม่สะท้อนให้เกิดภาพพจน์ที่เด่นชัดเลย แต่ในปัจจุบัน หากผู้ใดยินคำกล่าวนั้น ลองนึกทบทวนเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วจะยอมรับว่าเป็นความจริงโดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ในช่วงระยะเวลา 1-2 ปี ที่ผ่านมาได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รวดเร็วมากจนสมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมปรับตัวตามไม่ทัน การปรับตัวทั้งแนวความคิดและการกระทำเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อความอยู่รอดหรือการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในสังคม หากเราจะลองหยิบยกแนวความคิดเกี่ยวกับระบบ (System concept) มาประกอบการพิจารณา จะทำให้เข้าใจถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน ในที่นี้จะขอทำความเข้าใจเกี่ยวกับ “ระบบ” ซึ่งหมายถึงความสัมพันธ์ทั้งหมดขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน และกัน และในตัวระบบเองจะแบ่งเป็นระบบย่อย (subsystems) และองค์ประกอบของระบบ (elements) เราอาจจะกำหนดขอบเขตของระบบให้กว้างหรือแคบได้ตามที่ต้องการจะศึกษา ตัวอย่างเช่นระบบบริการสาธารณสุข ในบทความนี้ผู้เขียนจะขอกำหนดให้มี 3 ระบบย่อยคือผู้ผลิต หมายถึงสถาบันการศึกษา หรือมหาวิทยาลัย ผู้ให้บริการ หมายถึง หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนที่มีหน้าที่ให้บริการ และผู้รับบริการ ซึ่งหมายถึง ประชาชน ส่วนองค์ประกอบของระบบ หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นส่วนประกอบในระบบย่อย นั้น ๆ

หากจะย้อนกลับมาพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน จะพบว่า ระบบย่อย และองค์ประกอบต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับสภาพให้สอดคล้องกับทิศทางแห่งการเปลี่ยนแปลง มิฉะนั้นแล้ว ระบบย่อยหรือองค์ประกอบจะต้องหมดสภาพ หรือสลายไป

วิชาชีพเภสัชกรรมจัดเป็นระบบย่อย ระบบหนึ่ง ในระบบบริการสาธารณสุข ซึ่งมี การเปลี่ยนแปลงและปรับสภาพตามความเป็นไปของสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่ง สภาพแวดล้อม และความกดดันทางสังคมเป็นสิ่งช่วยกำหนดฐานะ (Status) และบทบาท (Role) ของวิชาชีพ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในสังคม เดิมทีเภสัชกรมีบทบาทเกี่ยวกับการปรุงยา การจ่ายยา และการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ มุ่งเน้นในเรื่องของคุณภาพยาที่ผลิตขึ้น (product oriented) ขณะเดียวกัน วิทยาการทางเทคโนโลยี เพิ่มขึ้น มีการผลิตยาสำเร็จรูปออกจำหน่ายจากโรงงานต่าง ๆ มากขึ้น ความจำเป็นที่จะให้เภสัชกรมีฐานะและบทบาทดังกล่าวข้างต้นก็ลดลงเพราะ การจ่ายยาสำเร็จรูปจากโรงงาน อาจจะใช้บุคลากรที่มีคุณภาพทางวิชาชีพต่ำกว่าเภสัชกรได้ จึง จำเป็นที่วิชาชีพเภสัชกรรมจะต้องกำหนดฐานะและบทบาทใหม่ขึ้นมาให้เหมาะสมกับภาวะแวดล้อม โดยให้เภสัชกรทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาทางยาแก่บุคลากรอื่นๆทางสาธารณสุข (drug consultant) ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมและอาศัยประสบการณ์ในแง่ที่จะประเมินผลของฤทธิ์ยาที่ใช้ต่อผู้ป่วย (patient oriented) ที่กล่าวมานี้เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่ง เกี่ยวกับสภาพเปลี่ยนแปลงของสังคมที่จะนำสังคมไปสู่สภาพที่ดีขึ้น หรือสภาพที่ควรจะเป็น

อย่างไรก็ตาม ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบก็มีลักษณะต่อเนื่องเกี่ยวพันกับข้อบกพร่อง อุปสรรคข้อขัดข้องต่าง ๆ ในระบบย่อย และองค์ประกอบของระบบ คณะเภสัชศาสตร์ทั้งในประเทศ และต่างประเทศมีหน้าที่ของผู้ผลิตเภสัชกร เพื่อออกมารับใช้สังคม เมื่อพิจารณาเหตุการณ์จากอดีตมาถึงปัจจุบัน ก็พบว่า บัณฑิตที่ผลิตออกมามีความรู้ต่าง ๆ หรือวิชาการทางเภสัชศาสตร์ เป็นที่รับรองยอมรับในวงการต่าง ๆ แต่เราจะยอมรับกันใหม่ว่า ในกระบวนการผลิตเภสัชกรนั้น เราขาดปัจจัยทางสังคม ที่จะบ่อนให้กับนิสิต นักศึกษา เพื่อเสริมสร้างเจตนา-คติที่ดี ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่เพียบพร้อมไปด้วยความรับผิดชอบอย่างถึงแก่น ในการจะออกไปรับใช้สังคม เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังคมไทยปัจจุบัน ไม่เอื้ออำนวยที่จะปูพื้นฐานในการผลิต หรือพัฒนาคนให้ออกไปรับใช้สังคมอย่างจริงจัง ซึ่งเป็น

ปัญหาใหญ่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติเพราะการพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นต้อง ใช้คนที่มีคุณภาพ และมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริง จึงเป็นที่น่าชื่นชมยินดี ที่ในปัจจุบัน ยังมีเกษตรกรส่วนหนึ่งตื่นตัวเรื่องสิทธิ และหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าวได้ ริเริ่มตั้งร้านขายยาเอง ซึ่งจะยังความปลอดภัยแก่ส่วนหนึ่งประชาชน และเป็นการเสริมสร้างเจตคติที่ดีของประชาชน ต่อวิชาชีพของเราอีกด้วย

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่น่าจะหยิบยกขึ้นมาพิจารณาก็คือ ค่านิยมของสังคม (Social Value) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ค่านิยมของสังคมหมายถึง ความนิยม ยินดี พอใจของคนในสังคม ซึ่งค่านิยมในอดีตเคยนิยมยกย่องคนดีมีคุณธรรม ความสามารถ ยกย่องการปฏิบัติที่มีธรรมเป็นอำนาจ ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นนิยมยกย่องคนเด่น คนดัง คนมีทรัพย์สินมีอำนาจ มีการปฏิบัติที่ถืออำนาจเป็นธรรม เมื่อเป็นดังนี้ ย่อมหล่อหลอมให้ผู้ที่อยู่ในสังคม หันเหความสนใจ และการประพฤติปฏิบัติไปในทางที่จะให้ได้รับการยกย่องจากสังคมปัจจุบัน เช่นพยายามทำตนให้ “ดัง” แสวงหาอำนาจแทนการแสวงหาธรรม เมื่อค่านิยมของสังคมเป็นเช่นนี้ จึงจำเป็นที่พวกเราจะต้องช่วยกันคิด หาทางที่จะผลิตเกษตรกรรุ่นใหม่ ๆ ให้เป็น “นักคิด” เพื่อที่จะช่วยกันคิด หาคำตอบ และวิถีทางแก้ไขปัญหาของสังคม หาทางสร้างสรรวิชาชีพและสังคมที่ดีขึ้น และหาทางเสริมสร้างอุดมการณ์ร่วมกัน อุดมการณ์ที่สำคัญประการหนึ่งที่ควรได้รับการยึดถือร่วมกันโดย สอดคล้องต้องกันคือ ผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ส่วนใหญ่ย่อมอยู่เหนือผลประโยชน์ส่วนตัว หรือผลประโยชน์ส่วนย่อย เพราะการเห็นแก่ประโยชน์ของตนหรือพวกพ้องมากเกินไป ไม่สนใจนำพาต่อหลักการและเหตุผลจะนำไปสู่ความพยายามที่จะปรับปลักการ และเหตุผลให้เข้ากับความสามารถของตน และพวกพ้องเพียงถ่ายเดียวนอกจากนี้ ค่านิยมของสังคมที่ยึดถืออยู่กับการมี “ปริญญา” ว่าเป็นสิ่งน่านิยมยกย่องนับถือในสังคม และเป็นสิ่งน่าภาคภูมิใจ ในทางกลับกัน ผู้เขียนคิดว่า ความภาคภูมิใจของผู้มีการศึกษาสูงน่าจะอยู่ที่ การได้ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม หรือความรับผิดชอบต่อที่มีส่วนร่วมในการได้รับใช้สังคม สมตามความรู้ ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา

วงการเกษตรกรรมในระยะเวลาที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงมาก และเป็นที่น่ายินดี ที่พวกเราเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น กล่าวคือ ในช่วงระยะเวลาอันสั้น พวกเราได้เริ่มบทบาทในการให้บริการแก่สังคมในรูปของวิชาการ ซึ่งจัดว่าเป็นภาระกิจที่สำคัญประการหนึ่ง บริการ

ดังกล่าวก็คือ วารสารทางวิชาการของคณะเภสัชศาสตร์ ทั้ง 3 คณะ วารสารกลุ่มเภสัชกรโรงพยาบาล และวารสารเภสัชกรรมสมาคม ฯลฯ ซึ่งผู้เขียนเชื่อว่า หากเราได้ฝึกพลังทางความคิด และวิชาการทั้งหมดดังกล่าว เข้าไว้ด้วยกันแล้ว พวกเราจะมีพลังในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาสังคมได้มากขึ้นอย่างแน่นอน วารสารเหล่านี้จะเป็นสื่อกลางทางความคิดในการติดต่อกันระหว่างพวกเรา ผู้เขียนแน่ใจว่าสมาชิกแต่ละคนในวงการเภสัชกรรม มีวัตถุประสงค์เฉพาะบุคคลแต่เรายังไม่มีโอกาสที่จะนำวัตถุประสงค์เหล่านั้น (ซึ่งกระจัดกระจายกันอยู่) มาผสมผสานกันกรอง เพื่อกำหนดเป็นแนวนโยบายทางวิชาชีพเพื่อเป็นทิศทางเดินแก่วิชาชีพของเรา สื่อกลางของวารสารก็เป็นแนวทางหนึ่งที่พวกเราจะติดต่อกันได้ แต่เราจะติดต่อกันได้ ก็ต่อเมื่อพวกเราได้ตื่นตัว และพร้อมใจกันส่งเสริมพิทักษ์รักษาและเล็งเห็นคุณค่าในสื่อกลางเหล่านี้มิใช่การนั่งเฉยละเลยและปฏิบัติในสิ่งตรงกันข้าม หรือนั่งรอให้ผู้อื่นมาช่วยกระทำหรือปล่อยให้อนาคตตกอยู่ในความคิดริเริ่มของคนเพียงไม่กี่คน ซึ่งยากจะบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น พวกเราจะต้องรวมพลังกัน แล้วใช้พลังนั้นเข้าแก้ปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบัน และสร้างสรรค์สภาวะที่ดีกว่าไว้ในอนาคต สภาวะที่ดีกว่าในอนาคต ก็คือ การได้รับใช้มวลชนอย่างเต็มภาคภูมิ สมศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ วิชาชีพเภสัชกรรมจะต้องคงอยู่เพื่อสนองตอบต่อ “ความต้องการ” และ “ความจำเป็น” ของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนชาวไทยผู้ด้อย และด้อยสิทธิ

เภสัชกรทั้งหลายจะต้องไม่ลืมว่า การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และเป็นสิ่งดีงาม (Change is inevitable and healthy) และในทำนองเดียวกัน “อนาคตเป็นสิ่งที่สร้างได้” ถ้าพวกเราพร้อมใจกัน.